

hans fremstilling klart beviser berettigelsen af.

Preben Meulengracht Sørensens disputats giver en fremragende indføring i den islandske sagalitteratur og i beskrivelsen af det 13. århundredes islandske samfund. Den er også et fint lærestykke i de problemstillinger omkring genre og samfundsbaggrund, man må tage op, hvis man skal skrive om gamle skribenter. De senere år har set en opblomstring i studiet af fortidens historieskrivning: Her kan den moderne historiker bekvemt anbringe sig i kildekritikkens sikreste position ved at betragte fortidens krøniker som levn. Men så kan det ikke nægtes, at historiografien kræver noget andet og mere af historikeren, end man umiddelbart får gennem fagets systematiske skoling. *Fortælling og være* demonstrerer på forbilledlig vis, hvorledes den, der vil skrive om fortidens historiografi, bør væbne sig med tålmodighed og skønsomhed – og med litteraturvidenskabelig metode og sensibilitet.

Rikke Malmros

Poul Rasmussen (udg.): *Århus Kannikerbords Jordebog ca. 1315*. (Udgiver-selskabet ved Landsarkivet for Nørrejylland, 1992). 88 s.

Århuskannikernes jordebog er vor vigtigste kilde til det højmiddelalderlige godssystem, og ikke mindst Poul Rasmussen har gjort en meget stor indsats for at aflokke den oplysninger og sætte resultaterne ind i en historisk sammenhæng samt for at gøre den (bedre) tilgængelig for forskningen. I 1975 kunne han således krone en stor indsats med at indsamle og bearbejde alle oplysninger om Århus Domkapitels jordegods frem til 1600-tallets matrikler med en ny udgave af jordebogens tekst og en meget

indgående kommentar til samme. Nærværende publikation rummer jordebogens latinske tekst og den nævnte kommentar i let revideret form samt en oversættelse af teksten og en faksimilegengivelse af håndskriftet plus sted- og personregistre. Faksimilen har været determinerende for bogens noget uhåndterlige format.

Det vigtigste er den kompetente oversættelse af teksten – sådant er meget nyttigt med vore dages beskedne filologiske lærdom – mens vi tidligere har fået en fotografisk gengivelse af håndskriftet (i *Corpus Codicum Danicorum* II). I øvrigt bemærker man sig, at Poul Rasmussen har skiftet mening siden 1975 vedrørende dateringen af jordebogen. Dengang forsøgte han at argumentere for, at den var blevet til i 1313, men han erkender nu, at argumenterne var lovlig spidsfindige, hvorfor man må nøjes med en datering 1313-21 – altså ca. 1315. Måske kunne de tegn der findes i jordebogen på, at det visse steder kneb med at skaffe dyrkere til jorden, tyde på, at den er blevet til i forbindelse med eller efter misvækstårene 1315-17, der i hvert fald i England havde – om end forbigående – konsekvenser for befolkningstallet.

I oversættelse og register forekommer der en hr. Helge Jacobsen som jordejer i Starreklinte. Originalteksten kalder ham »Hælugh«, og han er utvivlsomt identisk med den bekendte hr. Herlug Jakobsen af slægten Grubbe af Særlev. Poul Rasmussen er klar over, hvilken slægt han tilhører, men Helge er ikke det samme navn som Herlug/Herluf.

Trods denne petitesse må man fastslå, at bogen udgør et stateligt monument over et langvarigt og dybtgående engagement i denne enestående kilde.

Anders Bøgh